

แบบตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
รอบที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

นโยบายการตรวจฯ : การลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง

๗. พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม

๗.๑ ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายฯ พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม

๑) การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

๑. การบูรณาการทักษะชีวิตเข้ากับเนื้อหาวิชาหลัก เช่น การสอนทักษะการบริหารเวลา การทำงานเป็นทีม หรือการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันผ่านวิชาต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย หรือ วิทยาศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเรียนรู้ในชีวิตจริง

๒. การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำโครงการที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เช่น โครงการเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน หรือการสร้างธุรกิจจำลอง ผ่านโครงการบริษัทสร้างการดี สหกรณ์ โรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

๓. ปรับปรุงหลักสูตรให้ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหัวข้อหรือแนวทางการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสนใจ

๔. การสอนทักษะทางด้านสังคมและอารมณ์ เน้นการพัฒนาทักษะในการสื่อสาร การจัดการกับอารมณ์ และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งเป็นทักษะสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคต

๕. การประเมินผลที่เน้นการพัฒนาและความก้าวหน้าของผู้เรียน ปรับการประเมินผลให้มีการวัดผลที่หลากหลาย เช่น การประเมินผ่านการสังเกตพฤติกรรม การสร้างสรรค์ผลงาน หรือการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่าการวัดผลจากการสอบเพียงอย่างเดียว เพื่อให้เห็นภาพรวมของการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

๑) การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

- ในทุกระดับชั้นมีการบูรณาการทักษะที่เหมาะสมและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยสถานศึกษาทุกแห่งมีครูแกนนำที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการสอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยแห่งละ ๑ คน จากครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยบูรณาการหลักสูตรเพศศึกษาและทักษะชีวิตให้สอดคล้องกับรายวิชาหลัก ใช้หลักคิด ครูทุกคนคือที่ปรึกษาของนักเรียน

- แกนนำนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC) มีการอบรมนักเรียนแกนนำจากทุกระดับชั้นของทุกโรงเรียนสำหรับการเป็น เพื่อนที่ปรึกษา

๒) การส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการแนะแนวผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ได้มีการขับเคลื่อนการแนะแนวผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายในชีวิต ทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการใช้ชีวิตส่วนตัว การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในตนเอง ศักยภาพ ความสนใจ และค่านิยม ตลอดจนทักษะในการตัดสินใจ แก้ปัญหา และวางแผนอนาคต โดยให้ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการแนะแนวผู้เรียน ครูผู้สอนควรมีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการแนะแนว ดังนี้

๑. **ความรู้:** ครูผู้สอนควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี และแนวทางการแนะแนว ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กและวัยรุ่น จิตวิทยาการศึกษา สังคม และเศรษฐกิจ
๒. **ความสามารถ:** ครูผู้สอนควรมีความสามารถในการสื่อสาร การสัมภาษณ์ การประเมินผล การให้คำปรึกษา และการจัดกิจกรรมแนะแนว
๓. **สมรรถนะ:** ครูผู้สอนควรมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม ตลอดจนมีจิตวิทยาอาชีพ มีความอดทน และมีความรับผิดชอบ

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการแนะแนวให้กับผู้เรียน

๑. **การฝึกอบรม:** จัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี และแนวทางการแนะแนว ตลอดจนฝึกทักษะการสื่อสาร การสัมภาษณ์ การประเมินผล การให้คำปรึกษา และการจัดกิจกรรมแนะแนว
๒. **การนิเทศ:** นิเทศการสอนวิชาแนะแนว เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้และการแนะแนวของครูผู้สอน
๓. **การพัฒนาเครือข่าย:** จัดตั้งเครือข่ายครูแนะแนว เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ และร่วมกันพัฒนาการแนะแนว
๔. **การสนับสนุนทรัพยากร:** จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการแนะแนว
๕. **การให้รางวัล:** มอบรางวัลและเกียรติยศให้กับครูผู้สอนที่มีผลงานดีเด่นด้านการแนะแนว

กิจกรรม:

๑. **การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ:** เช่น การฝึกอบรมการสัมภาษณ์ การให้คำปรึกษา การจัดกิจกรรมกลุ่ม
๒. **การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้:** เช่น เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวมาบรรยาย หรือเชิญครูแนะแนวที่มีผลงานดีมาแบ่งปันประสบการณ์
๓. **การจัดประกวดผลงานการแนะแนว:** เพื่อกระตุ้นให้ครูผู้สอนพัฒนางานแนะแนว
๔. **การสนับสนุนให้ครูผู้สอนศึกษาวิจัย:** เกี่ยวกับการแนะแนว
๕. **การจัดตั้งศูนย์แนะแนว:** เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลและบริการแนะแนวสำหรับนักเรียน

๓) การจัดให้มีระบบการแนะแนว และการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ได้มีกระบวนการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติต่างๆ

ระบบการแนะแนวและระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. **การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล:** ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจในตัวผู้เรียนแต่ละคนอย่างถ่องแท้ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา อารมณ์ และความถนัดพิเศษ

๒. **การคัดกรองผู้เรียน:** คัดกรองผู้เรียนที่อาจมีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การทดสอบ การประเมินผล และการพูดคุย
๓. **การป้องกันและแก้ไขปัญหา:** หาสาเหตุของปัญหาและวางแผนแก้ไขปัญหอย่างเหมาะสม โดยมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้ปกครอง นักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่การศึกษา และ นักสังคมสงเคราะห์
๔. **การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน:** ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพและทักษะต่างๆ ให้เต็มที่ โดยจัดกิจกรรมและโอกาสที่เหมาะสม
๕. **การส่งต่อ:** ส่งต่อผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาล สถาบันสุขภาพจิต ศูนย์คุ้มครองเด็ก

๔) การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน

การประสานความร่วมมือกับการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

ภายในโรงเรียน:

๑. **ครู:** ครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการสังเกต พบปัญหา และให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้เรียน ครูควรติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ แจ้งความคืบหน้า และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา
๒. **ฝ่ายปกครอง:** ฝ่ายปกครองทำหน้าที่ดูแลเรื่องระเบียบวินัย กฎระเบียบ และความปลอดภัยของนักเรียน ฝ่ายปกครองยังสามารถช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาในด้านต่างๆ เช่น ปัญหาการกลั่นแกล้ง ปัญหายาเสพติด ฯลฯ

ภายนอกโรงเรียน:

๑. **ผู้ปกครอง:** ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุน ส่งเสริม และดูแลนักเรียน ผู้ปกครองควรติดต่อสื่อสารกับครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา และให้ความร่วมมือในการดำเนินการต่างๆ
๒. **หน่วยงานด้านสุขภาพ:** หน่วยงานด้านสุขภาพ เช่น โรงพยาบาล คลินิก ให้บริการตรวจรักษา ปรีกษา และให้คำแนะนำแก่นักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพทั้งทางกายและทางใจ
๓. **หน่วยงานด้านสวัสดิการสังคม:** หน่วยงานด้านสวัสดิการสังคมให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ขาดแคลน หรืออยู่ในครอบครัวที่ยากจน
๔. **หน่วยงานด้านกฎหมาย:** หน่วยงานด้านกฎหมายให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ถูกล่วงละเมิด สวมสิทธิ์ หรือถูกระทำความรุนแรง

การประสานความร่วมมือ:

๑. สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนและโรงเรียนจัดประชุมคณะกรรมการผู้ปกครอง ครู และนักเรียน เพื่อหารือเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนและร่วมกันหาแนวทางแก้ไข
๒. สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนและโรงเรียนจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูและดูแลเด็กที่มีปัญหา
๓. สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนและโรงเรียนร่วมมือกับหน่วยงานด้านสุขภาพ จัดกิจกรรมตรวจสุขภาพฟรีแก่นักเรียน
๔. สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนและโรงเรียนร่วมมือกับหน่วยงานด้านสวัสดิการสังคม หาทุนการศึกษาและให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ขาดแคลน

๗.๑ ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
๑. ผู้เรียนขาดทักษะในการแก้ไขปัญหา	๑.สอนทักษะการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน โดยอธิบายกระบวนการแก้ปัญหา ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์ และให้โอกาสผู้เรียนได้ลองแก้ปัญหาลงมือจริง	๑. ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและการคิดวิเคราะห์
๒.สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น เสียงรบกวน ความวุ่นวาย หรือการขาดแคลนทรัพยากร อาจส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียน	๒. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการแก้ปัญหา เช่น สถานที่ที่เงียบสงบ มีทรัพยากรที่จำเป็นและปลอดภัย	๒.เกิดสภาพแวดล้อมที่น่าเรียนและปลอดภัยแก่ผู้เรียน
๓.ผู้เรียนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์	๓.ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ในผู้เรียน โดยให้กิจกรรมที่ท้าทายความคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งคำถาม หาข้อมูลและคิดหาทางออก	๓.เกิดกระบวนการคิดและตั้งคำถามแก่ผู้เรียน
๔.ผู้เรียนมีความกลัวที่จะลองผิดลองถูก	๔.สร้างบรรยากาศที่ปลอดภัย ให้ผู้เรียนกล้าลองผิดลองถูก ไม่กลัวความล้มเหลวและพร้อมที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์	๔. ผู้เรียนมีความกล้าที่แสดงออก และลองผิดลองถูก

๗.๓ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหของผู้เรียน ช่วยให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาตนเอง และเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ

๗.๔ ข้อเสนอแนะ

-

๗.๕ รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

-